

UDKAST

Forslag

til

Lov om ændring af lov om undersøgelse af beslutningen om hjemsendelse af ledende medarbejdere i Forsvarets Efterretningstjeneste (Udvidelse af undersøgelsen)

§ 1

I lov nr. 711 af 13. juni 2023 om undersøgelse af beslutningen om hjemsendelse af ledende medarbejdere i Forsvarets Efterretningstjeneste foretages følgende ændringer:

1. Lovens titel affattes således:

»Lov om undersøgelse af beslutningen om hjemsendelse af ledende medarbejdere i Forsvarets Efterretningstjeneste samt iværksættelse og tilrettelæggelse af efterforskningen og retsforfølgningen i straffesagerne mod Lars Johan Findsen og Claus Hjort Frederiksen«.

2. I § 3 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Undersøgelseskommissionen har endvidere til opgave at undersøge forløbet vedrørende efterforskningen og retsforfølgningen i straffesagerne mod Lars Johan Findsen og Claus Hjort Frederiksen. Kommissionen skal i den forbindelse undersøge, om der i forbindelse med efterretningstjenesternes og anklagemyndighedens iværksættelse og tilrettelæggelse af efterforskningen og retsforfølgningen blev varetaget usaglige hensyn.«

Stk. 2-4 bliver herefter stk. 3-5.

3. I § 3, *stk. 2*, der bliver *stk. 3*, indsættes efter »stk. 1«: »og *stk. 2*«.

4. I § 3, *stk. 3*, der bliver *stk. 4*, ændres »stk. 2« til: »stk. 3«.

5. I § 7, *stk. 1*, ændres »strengt nødvendigt« til: »af afgørende betydning«.

6. I § 17 ændres »§ 3, *stk. 3*,« til: »§ 3, *stk. 4*,«.

7. I § 22, *stk. 2*, indsættes efter »§ 3, *stk. 1*«: »og 2«.

UDKAST

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

UDKAST

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Udvidelse af undersøgelsens afgrænsning
 - 2.1. Gældende ret
 - 2.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
3. Forholdet til databeskyttelsesforordningen
4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.
6. Administrative konsekvenser for borgerne
7. Klimamæssige konsekvenser
8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser
9. Forholdet til EU-retten
10. Hørte myndigheder og organisationer mv.
11. Sammenfattende skema

1. Indledning

Ved lov nr. 711 af 13. juni 2023 om undersøgelse af beslutningen om hjemsendelse af ledende medarbejdere i Forsvarets Efterretningstjeneste (herefter FE-undersøgelseskommissionsloven), som fulgte op på regeringsgrundlaget ”Ansvar for Danmark”, blev det retlige grundlag skabt for nedsættelsen af en særlig undersøgelseskommission, der skulle have til opgave at undersøge forløbet vedrørende tjenestefritagelsen af ledende medarbejdere i Forsvarets Efterretningstjeneste, der fandt sted i august 2020. Undersøgelseskommissionen blev efter lovens ikrafttræden nedsat af justitsministeren pr. 1. oktober 2023.

Det fremgår videre af regeringsgrundlaget, at regeringen i respekt for den verserende straffesag, når sagen er afsluttet, vil tage stilling til behovet for en yderligere undersøgelseskommission og drøfte det med Folketinget.

Justitsministeren tiltrådte den 1. november 2023 Rigsadvokatens indstillinger om, at straffesagerne mod Lars Johan Findsen og Claus Hjort Frederiksen ikke gennemføres. Dette skete efter, at Forsvarets Efterretningstjeneste havde meddelt anklagemyndigheden, at det efter Højesterets kendelser den 12. oktober 2023 ikke var sikkerhedsmæssigt forsvarligt at fremlægge de klassificerede oplysninger i sagerne i retten.

Regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne) og Socialistisk Folkeparti indgik den 6. december 2023 en aftale om bl.a. at udvide undersøgelseskommissionens mandat. Det fremgår af aftalen, at regeringen og Socialistisk Folkeparti på baggrund af den meget betydelige offentlige debat og de spekulationer, der har været om håndteringen af sagerne mod Lars Findsen og Claus Hjort Frederiksen og i lyset af, at straffesagerne mod Lars Findsen og Claus Hjort Frederiksen ikke gennemføres, er enige om, at sagerne undersøges ved at udvide den igangværende undersøgelseskommissions mandat. Undersøgelsen udvides til at omfatte, om der er varetaget usaglige hensyn i forbindelse med efterretningstjenesternes og anklagemyndighedens iværksættelse og tilrettelæggelse af efterforskningen og retsforfølgningen.

Der gør sig efter regeringens opfattelse helt særlige omstændigheder gældende i forbindelse med en undersøgelse vedrørende efterretningstjenesternes forhold, herunder navnlig i relation til beskyttelse af klassificerede oplysninger. Der lægges derfor op til, at undersøgelsen skal ske inden for de retlige rammer, der er etableret ved FE-undersøgelseskommissionsloven.

2. Udvidelse af undersøgelsens afgrænsning

2.1. Gældende ret

FE-undersøgelseskommissionsloven skaber det retlige grundlag for nedsættelsen af en særlig undersøgelseskommission, der vil have til opgave at undersøge forløbet vedrørende tjenestefritagelsen af ledende medarbejdere i Forsvarets Efterretningstjeneste, der fandt sted i august 2020.

Der er i forbindelse med fastsættelsen af rammerne for undersøgelseskommissionens undersøgelse foretaget en afvejning mellem på den ene side hensynet til ikke at udbrede kendskabet til klassificerede oplysninger mere end strengt nødvendigt og på den anden side hensynet til at skabe klarhed over det undersøgte forløb, herunder med henblik på at drage læring heraf og skabe grundlag for at vurdere, om der foreligger forhold, der kan give anledning til at søge et ansvar gjort gældende, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 85 som fremsat, side 4 f. På de punkter, hvor der ikke er gjort afvigelse, tilnærmer rammerne sig i videst muligt omfang ordningen i lov om undersøgelseskommissioner og granskningskommissioner. Loven indeholder regler om bl.a. tilrettelæggelsen af undersøgelsen mv., oplysnings- og vidnepligt, de berørte personers retsstilling (retssikkerhedsgarantier) og tavshedspligt. Det kan herudover bemærkes, at det fremgår af FE-undersøgelseskommissionslovens § 4, stk. 1, 2. pkt., at undersøgelsen skal tilrettelægges og gennemføres på en sådan måde, at forholdet til fremmede magter og hensynet til statens sikkerhed, til sagens opklaring eller til tredjemand ikke skades.

Det fremgår af § 1, stk. 1, i FE-undersøgelseskommissionsloven, at der nedsættes en undersøgelseskommission bestående af tre medlemmer, der udpeges af justitsministeren blandt dommerne i Vestre Landsret efter indstilling fra præsidenten for denne ret.

Det fremgår af lovens § 3, stk. 1, at undersøgelseskommissionen har til opgave at undersøge forløbet vedrørende tjenestefritagelsen af ledende medarbejdere i Forsvarets Efterretningstjeneste, der fandt sted i august 2020. Kommissionen skal i den forbindelse undersøge, om der i forbindelse med tjenestefritagelsen blev varetaget usaglige hensyn.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 85 som fremsat, side 14, at kommissionen ikke skal foretage en fornyet undersøgelse af de spørgsmål, som

UDKAST

Undersøgelseskommissionen om FE undersøgte og redegjorde for. I det omfang, de forhold, som kommissionen har til opgave at undersøge, er behandlet af Undersøgelseskommissionen om FE, vil kommissionen i relevant omfang kunne inddrage Undersøgelseskommissionen om FE's beretning i sit arbejde.

Det fremgår af lovens § 3, stk. 2, at undersøgelseskommissionen på grundlag af den i stk. 1 nævnte undersøgelse skal udtale sig om, hvorvidt der foreligger grundlag for, at det offentlige søger nogen draget til ansvar. Af lovens § 3, stk. 3, fremgår det, at denne udtalelse alene skal afgives i det omfang, ingen af undersøgelseskommissionens medlemmer finder det retssikkerhedsmæssigt betænkeligt.

Det fremgår af lovens § 22, stk. 1, at undersøgelseskommissionen afgiver en beretning om resultatet af sin undersøgelse. Beretningen skal udarbejdes og offentliggøres i en form, som ikke indeholder informationer, der vil kunne skade forholdet til fremmede magter, statens sikkerhed eller tredjemand. Justitsministeren offentliggør beretningen.

Det fremgår af lovens § 22, stk. 2, at hvis kommissionen vurderer, at den beretning, der er omtalt i stk. 1, ikke kan udformes således, at den indeholder en tilstrækkelig redegørelse for de spørgsmål, som undersøgelseskommissionen efter § 3, stk. 1, skal undersøge, skal kommissionen udarbejde en yderligere beretning, som afgives til justitsministeren. Denne beretning offentliggøres ikke. Justitsministeren giver Folketingets Udvalg vedrørende Efterretningstjenesterne adgang til beretningen.

Det fremgår af bemærkningerne til FE-undersøgelseskommissionsloven, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 85 som fremsat, side 8, at undersøgelseskommissionen bør tilrettelægge sit arbejde, således at den så vidt muligt kan afgive beretning om resultatet af sin undersøgelse senest et år efter, at kommissionen er nedsat.

2.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.2.1. Der har været en meget betydelig offentlig debat og været rejst en række spekulationer om håndteringen af straffesagerne mod Lars Johan Findsen og Claus Hjort Frederiksen.

Det foreslås på den baggrund med lovforslaget, at den igangværende FE-undersøgelseskommissions undersøgelse også skal omfatte, om der er varetaget usaglige hensyn i forbindelse med efterretningstjenesternes og anklagemyndighedens iværksættelse og tilrettelæggelse af efterforskningen

UDKAST

og retsforfølgningen i straffesagerne mod Lars Johan Findsen og Claus Hjort Frederiksen.

Undersøgelsen vil skulle omfatte alle relevante myndighedspersoner, herunder ministre, og vil skulle belyse, om der i forbindelse med efterforskningen og retsforfølgningen er varetaget usaglige hensyn, herunder f.eks. politiske eller personlige interesser.

På baggrund af den beskrevne undersøgelse skal undersøgelseskommissionen foretage retlige vurderinger til belysning af, om der foreligger grundlag for, at det offentlige søger nogen draget til ansvar.

2.2.2. Der gør sig efter regeringens opfattelse helt særlige omstændigheder gældende i forbindelse med en undersøgelse vedrørende efterretningstjenesternes forhold, herunder navnlig i relation til beskyttelse af klassificerede oplysninger. Der lægges derfor op til, at udvidelsen af undersøgelseskommissionens mandat skal ske inden for de retlige rammer, der er etableret ved FE-undersøgelseskommissionsloven, og som er udtryk for en afvejning mellem på den ene side hensynet til ikke at udbrede kendskabet til klassificerede oplysninger mere end strengt nødvendigt og på den anden side hensynet til at skabe klarhed over det undersøgte forløb, herunder med henblik på at drage læring heraf og skabe grundlag for at vurdere, om der foreligger forhold, der kan give anledning til at søge et ansvar gjort gældende, jf. nærmere pkt. 2.1 ovenfor. I lyset af den generelle forudsætning i FE-undersøgelseskommissionslovens § 4, stk. 1, 2. pkt., om, at undersøgelsen skal tilrettelægges og gennemføres på en sådan måde, at forholdet til fremmede magter, hensynet til statens sikkerhed, sagens opklaring eller til tredjemand ikke skades, betyder det bl.a., at materiale, udskrifter og tilkendegivelser mv. som det klare udgangspunkt vil skulle stilles til rådighed for bisidderen i lokaler, som kommissionen råder over, og at eventuelle udtalelser mv. som det klare udgangspunkt vil skulle overgives fysisk til kommissionen i de sikrede lokaler, kommissionen har rådighed over. Det bemærkes dog, at dette udgangspunkt vil kunne fraviges for så vidt angår materiale mv., som ikke er klassificeret.

En udvidelse af undersøgelsens afgrænsning vil have betydning for undersøgelsens tidsperspektiv. Det forudsættes på den baggrund, at undersøgelseskommissionen bør tilrettelægge sit arbejde, således at den så vidt muligt kan afgive beretning om resultatet af sin undersøgelse senest den 1. april 2026.

UDKAST

Hvis kommissionen ikke kan afgive beretning inden det nævnte tidspunkt, vil kommissionen skulle orientere justitsministeren skriftligt om baggrunden herfor, om fremdriften i undersøgelsen og om, hvornår kommissionen forventer at kunne afgive sin beretning.

3. Forholdet til databeskyttelsesforordningen

Det fremgår af artikel 2, stk. 1, i databeskyttelsesforordningen (Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger), at forordningen finder anvendelse på behandling af personoplysninger, der helt eller delvis foretages ved hjælp af automatisk databehandling, og på anden ikkeautomatisk behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register.

Af databeskyttelsesforordningens artikel 2, stk. 2, litra a, fremgår det, at forordningen ikke gælder for behandling af personoplysninger under udøvelse af aktiviteter, der falder uden for EU-retten. Som eksempel herpå fremgår det af præambelbetragtning 16, at forordningen ikke finder anvendelse på aktiviteter vedrørende statens sikkerhed.

Efterretningstjenesterne virksomhed anses for at være aktiviteter vedrørende statens sikkerhed, der falder uden for forordningens anvendelsesområde, jf. forordningens artikel 2, stk. 2, litra a.

Det fremgår på den baggrund af § 19 i FE-undersøgelseskommissionsloven bl.a., at databeskyttelsesloven og Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger ikke gælder for den virksomhed, der udøves af undersøgelseskommissionen. Der henvises til bemærkningerne til FE-undersøgelseskommissionsloven, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 85 som fremsat, side 11, hvor det fremgår, at den virksomhed, der udøves af undersøgelseskommissionen, vurderes at falde uden for databeskyttelsesforordningens anvendelsesområde, jf. forordningens artikel 2, stk. 2, litra a, ligesom der henvises til bemærkningerne til § 19.

Det foreslås med lovforslagets § 1, nr. 2, at undersøgelseskommissionen også får til opgave at undersøge forløbet vedrørende efterforskningen og retsforfølgningen i straffesagerne mod Lars Johan Findsen og Claus Hjort Frederiksen. Kommissionen skal i den forbindelse undersøge, om der i forbindelse med efterretningstjenesternes og anklagemyndighedens

iværksættelse og tilrettelæggelse af efterforskningen og retsforfølgningen blev varetaget usaglige hensyn. Undersøgelsen kan indebære en nærmere undersøgelse af forhold vedrørende efterretningstjenesternes virke.

Databeskyttelsesloven og databeskyttelsesforordningen finder derfor ikke anvendelse på den virksomhed, der udøves af undersøgelseskommissionen, jf. § 19 i FE-undersøgelseskommissionsloven.

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

En udvidelse af den igangværende undersøgelseskommissions mandat vil medføre merudgifter for staten. Herunder kan nævnes ekstra udgifter til vederlæggelse af undersøgelseskommissionens medlemmer, udspørgeren samt sekretariatsbistand og anden praktisk eller sagkyndig bistand, herunder eventuel substitution i de pågældendes hovedstillinger, lokaleudgifter, udgifter til bisiddere, kontorholdsudgifter mv.

Udgifterne afholdes konkret af Justitsministeriets konto for strafferetspleje mv. Evt. merudgifter ud over det budgetterede kan optages direkte på forslag til lov om tillægsbevilling.

Lovforslaget vurderes ikke at medføre økonomiske konsekvenser for regioner og kommuner.

Principperne for digitaliseringsklar lovgivning vurderes ikke at være relevante for lovforslaget.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

7. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen klimamæssige konsekvenser.

8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljø- og naturmæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

10. Hørte myndigheder og organisationer mv.

[...]

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Det forventes, at lovforslaget vil medføre økonomiske konsekvenser for staten. Udgifter som følge af lovforslaget afholdes af Justitsministeriets konto for strafferetspleje mv.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget har ingen EU-retlige aspekter.	

UDKAST

Er i strid med de principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/ Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	<table><tr><td data-bbox="451 181 1085 633">Ja</td><td data-bbox="1085 181 1420 633">Nej</td></tr><tr><td></td><td data-bbox="1085 181 1420 633">X</td></tr></table>	Ja	Nej		X
Ja	Nej				
	X				

UDKAST

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det foreslås, at titlen på lov om undersøgelse af beslutningen om hjemsendelse af ledende medarbejdere i Forsvarets Efterretningstjeneste ændres fra ”Lov om undersøgelse af beslutningen om hjemsendelse af ledende medarbejdere i Forsvarets Efterretningstjeneste” til ”Lov om undersøgelse af beslutningen om hjemsendelse af ledende medarbejdere i Forsvarets Efterretningstjeneste samt iværksættelse og tilrettelæggelse af efterforskningen og retsforfølgningen i straffesagerne mod Lars Johan Findsen og Claus Hjort Frederiksen”.

Forslaget er en konsekvens af, at det med lovforslaget foreslås, at undersøgelsen også skal omfatte, om der er varetaget usaglige hensyn i forbindelse med efterretningstjenesternes og anklagemyndighedens iværksættelse og tilrettelæggelse af efterforskningen og retsforfølgningen i straffesagerne mod Lars Johan Findsen og Claus Hjort Frederiksen.

Til nr. 2

Det fremgår af § 3, stk. 1, i lov om undersøgelse af beslutningen om hjemsendelse af ledende medarbejdere i Forsvarets Efterretningstjeneste (FE-undersøgelseskommissionsloven), som afgrænser undersøgelseskommissionens opgaver, at undersøgelseskommissionen har til opgave at undersøge forløbet vedrørende tjenestefritagelsen af ledende medarbejdere i Forsvarets Efterretningstjeneste, der fandt sted i august 2020. Kommissionen skal i den forbindelse undersøge, om der i forbindelse med tjenestefritagelsen blev varetaget usaglige hensyn.

Det foreslås, at der indsættes en bestemmelse i lovens § 3, stk. 2, hvorefter undersøgelseskommissionen endvidere har til opgave at undersøge forløbet vedrørende efterforskningen og retsforfølgningen i straffesagerne mod Lars Johan Findsen og Claus Hjort Frederiksen. Kommissionen skal i den forbindelse undersøge, om der i forbindelse med efterretningstjenesternes og anklagemyndighedens iværksættelse og tilrettelæggelse af efterforskningen og retsforfølgningen blev varetaget usaglige hensyn.

UDKAST

Den foreslåede bestemmelse udvider undersøgelseskommissionens opgaver.

Undersøgelsen vil skulle omfatte alle relevante myndighedspersoner, herunder ministre, og vil skulle belyse, om der i forbindelse med efterforskningen og retsforfølgningen er varetaget usaglige hensyn, herunder f.eks. politiske eller personlige interesser.

Til nr. 3

Det fremgår af § 3, stk. 2, i FE-undersøgelseskommissionsloven, at undersøgelseskommissionen på grundlag af den i stk. 1 nævnte undersøgelse skal udtale sig om, hvorvidt der foreligger grundlag for, at det offentlige søger nogen draget til ansvar.

Det foreslås at ændre lovens § 3, stk. 2, der bliver til stk. 3, således at der indsættes en henvisning til den foreslåede stk. 2.

Den foreslåede ændring vil medføre, at undersøgelseskommissionen på grundlag af undersøgelsen af forløbet vedrørende efterforskningen og retsforfølgningen i straffesagerne mod Lars Johan Findsen og Claus Hjort Frederiksen efter den foreslåede § 3, stk. 2, skal udtale sig om, hvorvidt der foreligger grundlag for, at det offentlige søger nogen draget til ansvar.

På baggrund af den beskrevne undersøgelse, skal undersøgelseskommissionen således foretage retlige vurderinger til belysning af, om der foreligger grundlag for, at det offentlige søger nogen draget til ansvar.

Med hensyn til embedsmænd, der er fratrukket deres stillinger i den statslige forvaltning, kan der ikke rejses spørgsmål om disciplinært ansvar, men der kan rejses spørgsmål om eventuelt strafferetligt ansvar, jf. herved straffelovens §§ 155-157, hvis der ikke er indtrådt forældelse. Undersøgelseskommissionens eventuelle vurdering af det strafferetlige spørgsmål må udformes i lyset heraf.

I lighed med, hvad der er forudsat i den ordning, der gælder efter lov om undersøgelseskommissioner og granskningskommissioner, bør undersøgelseskommissionen ikke udtale sig på en sådan måde, at det efterlader det indtryk, at der ville have været grundlag for at søge et disciplinæransvar gennemført, hvis den pågældende fortsat havde været ansat i den statslige forvaltning. Baggrunden for denne begrænsning er, at

UDKAST

den pågældende ikke vil have mulighed for at få et sådant belastende udsagn prøvet under en efterfølgende disciplinærsag.

For så vidt angår ministre vil undersøgelseskommissionen kunne undersøge de faktiske omstændigheder. Som det tilsvarende gælder efter lov om undersøgelseskommissioner og granskningskommissioner, vil undersøgelseskommissionen ikke skulle foretage retlige vurderinger af ministres forhold, herunder vurdere, om lov om ministres ansvarlighed (eller andre relevante ansvarsregler) må antages at være overtrådt. Det vil således tilkomme Folketinget at tage stilling til spørgsmålet om ministres politiske og/eller retlige ansvar.

Til nr. 4

Det fremgår af § 3, stk. 3, i FE-undersøgelseskommissionsloven, at den i stk. 2 nævnte udtalelse alene skal afgives i det omfang, ingen af undersøgelseskommissionens medlemmer finder det retssikkerhedsmæssigt betænkeligt.

Det foreslås at ændre lovens § 3, *stk. 3*, der bliver til *stk. 4*, således at henvisningen til *stk. 2* ændres til *stk. 3*.

Forslaget er en konsekvens af, at der med lovforslagets § 1, nr. 2, foreslås indsat et nyt *stk. 2* i lovens § 3.

Til nr. 5

Det fremgår af § 7, stk. 1, i FE-undersøgelseskommissionsloven, at undersøgelseskommissionen kan anmode en person om at afgive forklaring for kommissionen som vidne, hvis det ikke har været muligt at få belyst et spørgsmål på anden måde, og kommissionen vurderer, at det er strengt nødvendigt for en tilstrækkelig oplysning af sagen.

Den offentlige debat om rammerne for undersøgelsen har efterladt et indtryk af, at der er tvivl om, hvorvidt den hidtidige formulering af bestemmelsen, hvorefter afhøring af vidner kræver, at kommissionen vurderer det »strengt nødvendigt«, indebærer, at undersøgelseskommissionen vil være afskåret fra at foretage vidneafhøringer, som vil være af afgørende betydning for, at kommissionen kan lave en fyldestgørende undersøgelse.

UDKAST

Det foreslås på den baggrund at ændre lovens § 7, stk. 1, således at »strengt nødvendigt« ændres til »af afgørende betydning«.

Der er tale om en ændring, som har til formål at tydeliggøre, at undersøgelseskommissionen kan foretage afhøring af vidner, hvis kommissionen vurderer, at det er af afgørende betydning for at sikre en tilstrækkelig oplysning af sagen.

Bestemmelsen om vidnepligt skal ses i lyset af FE-undersøgelseskommissionslovens § 4, stk. 1, 2. pkt., hvorefter undersøgelsen skal tilrettelægges og gennemføres på en sådan måde, at forholdet til fremmede magter og hensynet til statens sikkerhed, til sagens opklaring eller til tredjemand ikke skades.

Den foreslåede ændring vil således ikke ændre på, at sagsoplysningen i undersøgelseskommissionen i videst muligt omfang vil skulle ske på grundlag af det foreliggende skriftlige materiale.

Hvis undersøgelseskommissionen – for at få et spørgsmål tilstrækkeligt belyst – finder det nødvendigt, at der afgives forklaring om spørgsmålet, har undersøgelseskommissionen derfor mulighed for at gennemføre afhøringer, hvis det ikke har været muligt at få belyst et givet spørgsmål på anden måde, og kommissionen vurderer, at det er af afgørende betydning for en tilstrækkelig oplysning af sagen.

Undersøgelseskommissionen skal således ved tilrettelæggelsen af sin undersøgelse – også i relation til vidneafhøringer – i behørigt omfang inddrage det tungtvejende hensyn til at begrænse udbredelsen af kendskabet til det klassificerede materiale, der vil kunne indgå i undersøgelsen.

Til nr. 6

Det fremgår af § 17 i FE-undersøgelseskommissionsloven, at undersøgelseskommissionen træffer beslutning ved stemmeflerhed, jf. dog § 3, stk. 3, og § 4, stk. 1.

Det foreslås at ændre lovens § 17, således at henvisningen til § 3, stk. 3, ændres til § 3, stk. 4.

Forsalget er en konsekvens af, at der med lovforslagets § 1, nr. 2, foreslås indsat et nyt stk. 2 i lovens § 3, der medfører, at § 3, stk. 3 bliver til § 3, stk. 4.

UDKAST

Til nr. 7

Det fremgår af § 22, stk. 1, i FE-undersøgelseskommissionsloven, at undersøgelseskommissionen afgiver en beretning om resultatet af sin undersøgelse. Beretningen skal udarbejdes og offentliggøres i en form, som ikke indeholder informationer, der vil kunne skade forholdet til fremmede magter, statens sikkerhed eller tredjemand. Justitsministeren offentliggør beretningen.

Det fremgår af lovens § 22, stk. 2, at hvis kommissionen vurderer, at den beretning, der er omtalt i stk. 1, ikke kan udformes således, at den indeholder en tilstrækkelig redegørelse for de spørgsmål, som undersøgelseskommissionen efter § 3, stk. 1, skal undersøge, skal kommissionen udarbejde en yderligere beretning, som afgives til justitsministeren. Denne beretning offentliggøres ikke. Justitsministeren giver Folketingets Udvalg vedrørende Efterretningstjenesterne adgang til beretningen.

Det foreslås at ændre lovens § 22, *stk. 2*, således at der indsættes en henvisning til § 3, stk. 2.

Forslaget er en konsekvens af, at det med lovforslagets § 1, nr. 2, foreslås fastsat i lovens § 3, stk. 2, at undersøgelsen også skal omfatte, om der er varetaget usaglige hensyn i forbindelse med efterretningstjenesternes og anklagemyndighedens iværksættelse og tilrettelæggelse af efterforskningen og retsforfølgningen i straffesagerne mod Lars Johan Findsen og Claus Hjort Frederiksen.

Undersøgelseskommissionen vil også skulle afgive en beretning om resultatet af denne undersøgelse, og hvis kommissionen vurderer, at den beretning, der er omtalt i § 22, stk. 1, ikke kan udformes således, at den indeholder en tilstrækkelig redegørelse for de spørgsmål, som undersøgelseskommissionen skal undersøge, skal kommissionen udarbejde en yderligere beretning, som afgives til justitsministeren. Denne beretning offentliggøres ikke, men justitsministeren giver Folketingets Udvalg vedrørende Efterretningstjenesterne adgang til beretningen.

Kommissionen bør dog bestræbe sig på at give en tilstrækkelig redegørelse i den beretning, som er omtalt i lovens 22, stk. 1, og der vil derfor alene skulle afgives en beretning efter lovens § 22, stk. 2, hvis kommissionen vurderer, at det er nødvendigt at beskrive informationer, der vil kunne skade forholdet til fremmede magter, statens sikkerhed eller tredjemand, for at give en tilstrækkelig redegørelse for de spørgsmål, som

UDKAST

undersøgelseskommission skal undersøge. Det vil herunder navnlig kunne være tilfældet, hvis det vurderes nødvendigt med henblik på at afgive en udtalelse om, hvorvidt der foreligger grundlag for, at det offentlige søger nogen draget til ansvar.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Baggrunden for den foreslåede ikrafttrædelsesbestemmelse er, at det vurderes hensigtsmæssigt, at loven træder i kraft hurtigst muligt.

Til § 3

Det foreslås, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

<i>Gældende formulering</i>	<i>Lovforslaget</i>
	<p style="text-align: center;">§ 1</p> <p>I lov nr. 711 af 13. juni 2023 om undersøgelse af beslutningen om hjemsendelse af ledende medarbejdere i Forsvarets Efterretningstjeneste foretages følgende ændringer:</p>
<p>Lov om undersøgelse af beslutningen om hjemsendelse af ledende medarbejdere i Forsvarets Efterretningstjeneste</p>	<p>1. Lovens titel affattes således:</p> <p style="padding-left: 2em;">»Lov om undersøgelse af beslutningen om hjemsendelse af ledende medarbejdere i Forsvarets Efterretningstjeneste samt iværksættelse og tilrettelæggelse af efterforskningen og retsforfølgningen i straffesagerne mod Lars Johan Findsen og Claus Hjort Frederiksen«.</p>
<p>§ 3. Undersøgelseskommissionen har til opgave at undersøge forløbet vedrørende tjenestefritagelsen af ledende medarbejdere i Forsvarets Efterretningstjeneste, der fandt sted i august 2020. Kommissionen skal i den forbindelse undersøge, om der i forbindelse med tjenestefritagelsen blev varetaget usaglige hensyn.</p> <p><i>Stk. 2.</i> På grundlag af den i stk. 1 nævnte undersøgelse skal undersøgelseskommissionen udtale sig om, hvorvidt der foreligger</p>	<p>2. I § 3 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:</p> <p style="padding-left: 2em;">»<i>Stk. 2.</i> 2. Undersøgelseskommissionen har endvidere til opgave at undersøge forløbet vedrørende efterforskningen og retsforfølgningen i straffesagerne mod Lars Johan Findsen og Claus Hjort Frederiksen. Kommissionen skal i den forbindelse undersøge, om der i forbindelse med efterretningstjenesternes og anklagemyndighedens</p>

UDKAST

<p>grundlag for, at det offentlige søger nogen draget til ansvar.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Den i stk. 2 nævnte udtalelse skal alene afgives i det omfang, ingen af undersøgelseskommissionens medlemmer finder det retssikkerhedsmæssigt betænkeligt.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Undersøgelseskommissionen har ikke dømmende myndighed.</p>	<p>iværksættelse og tilrettelæggelse af efterforskningen og retsforfølgningen blev varetaget usaglige hensyn.«</p> <p>Stk. 2-4 bliver herefter stk. 3-5.</p>
	<p>3. I § 3, <i>stk. 2</i>, der bliver stk. 3, indsættes efter »stk. 1«: »og stk. 2«.</p>
	<p>4. I § 3, <i>stk. 3</i>, der bliver stk. 4, ændres »stk. 2« til: »stk. 3«.</p>
<p>§ 7. Undersøgelseskommissionen kan anmode en person om at afgive forklaring for kommissionen som vidne, hvis det ikke har været muligt at få belyst et spørgsmål på anden måde, og kommissionen vurderer, at det er strengt nødvendigt for en tilstrækkelig oplysning af sagen.</p> <p><i>Stk. 2.</i> ---</p>	<p>5. I § 7, <i>stk. 1</i>, ændres »strengt nødvendigt« til: »af afgørende betydning«.</p>
<p>§ 17. Undersøgelseskommissionen træffer beslutning ved stemmeflerhed, jf. dog § 3, stk. 3, og § 4, stk. 1.</p>	<p>6. I § 17, ændres »§ 3, stk. 3,« til: »§ 3, stk. 4,«.</p>
<p>§ 22. ---</p> <p><i>Stk. 2.</i> Vurderer kommissionen, at den beretning, der er omtalt i stk. 1, ikke kan udformes således, at den indeholder en tilstrækkelig redegørelse for de spørgsmål, som undersøgelseskommissionen efter</p>	<p>7. I § 22, <i>stk. 2</i>, indsættes efter »§ 3, stk. 1«: »og 2«.</p>

UDKAST

<p>§ 3, stk. 1, skal undersøge, udarbejder kommissionen en yderligere beretning, som afgives til justitsministeren. Denne beretning offentliggøres ikke. Justitsministeren giver Folketingets Udvalg vedrørende Efterretningstjenesterne adgang til beretningen.</p> <p><i>Stk. 3. ---</i></p>	
	<p style="text-align: center;">§ 2</p> <p>Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.</p>
	<p style="text-align: center;">§ 3</p> <p>Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.</p>